

การแปรของเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้
ตามตัวแปรทางสังคมบางประการ

นางสาว อุไรภรณ์ ตันตินิกมิตรกุล

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0884-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VARIATION OF THE TRANSITION AREA BETWEEN
CENTRAL THAI AND SOUTHERN THAI DIALECTS BASED ON CERTAIN SOCIAL FACTORS

Miss Auraiporn Tantinimitrku

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0884-8

อุไรภรณ์ ตันตินิมิตรกุล : การแปรของเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ ตามตัวแปรทางสังคมบางประการ. (VARIATION OF THE TRANSITION AREA BETWEEN CENTRAL THAI AND SOUTHERN THAI DIALECTS BASED ON CERTAIN SOCIAL FACTORS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ม.ร.ว. กัลยา ติงศภักดิ์, 258 หน้า. ISBN 974-03-0884-8

งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงว่า เขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนลงทางใต้มากขึ้น และอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่แสดงให้เห็นการแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาได้ชัดเจน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการแปรของเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นทั้งสองตามตัวแปรอายุ และเพิ่มศึกษาตัวแปรอีก 2 ตัวแปรคือการศึกษาและทัศนคติ โดยตั้งสมมติฐานว่า เขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้ที่มีอายุมากกว่า อยู่เหนือของผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ของผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าอยู่เหนือของผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า และของผู้ที่มีทัศนคติบวกต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้อยู่เหนือของผู้ที่มีทัศนคติลบ

จุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้มี 20 แห่ง แต่ละแห่งห่างกันประมาณ 10 กิโลเมตร จุดเหนือที่สุดอยู่ที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจุดใต้ที่สุดอยู่ที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจุดเก็บข้อมูลละ 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ ได้แก่ 10-20 ปี 30-40 ปี และ 50-60 ปี กลุ่มอายุละ 10 คน แบบสอบถามประกอบด้วยหน่วยวรรด 20 หน่วยวรรด และคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ 5 คำถาม จากนั้นผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาตามการศึกษา (0-6 ปี และ 7 ปีขึ้นไป) และทัศนคติ (ทัศนคติบวก และทัศนคติลบ) และวิเคราะห์หาเขตปรับเปลี่ยนภาษาโดยใช้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การหาอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ในการหาอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ พบว่าเมื่อพิจารณาเฉพาะการใช้ภาษา เขตปรับเปลี่ยนภาษาอยู่ที่จุดเก็บข้อมูล 3 จุดในบริเวณอำเภอท่าแซะ และอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร เมื่อพิจารณาตัวแปรอายุและทัศนคติพบว่ามีการแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษา โดยเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 50-60 ปีอยู่เหนือของกลุ่มอายุ 30-40 ปี และกลุ่มอายุ 10-20 ปีตามลำดับ และเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มทัศนคติบวกอยู่เหนือกลุ่มทัศนคติลบ เขตปรับเปลี่ยนภาษาของทุกกรณีอยู่ใกล้เคียงกับอำเภอท่าแซะ และอำเภอเมืองชุมพร ยกเว้นของกลุ่มอายุ 10-20 ปีที่ตั้งอยู่บริเวณอำเภอสวี จังหวัดชุมพร

เมื่อวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าเมื่อพิจารณาเฉพาะการใช้ภาษา เขตปรับเปลี่ยนภาษาอยู่ที่จุดเก็บข้อมูลบริเวณอำเภอเมืองชุมพรเพียงจุดเดียว และพบว่าตัวแปรอายุและทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาถิ่น แต่ตัวแปรการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ การวิเคราะห์หาเขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรอายุและทัศนคติ แสดงว่าเขตปรับเปลี่ยนภาษาของทั้ง 3 กลุ่มอายุที่มีทัศนคติบวกอยู่เหนือเขตปรับเปลี่ยนภาษาของทั้ง 3 กลุ่มที่มีทัศนคติลบ และเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุมากกว่าอยู่เหนือของกลุ่มอายุน้อยกว่าเสมอ

ผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 ขั้นตอนแสดงว่าการแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรอายุและทัศนคติเป็นไปตามสมมติฐาน แต่การแปรตามตัวแปรการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....อุไรภรณ์ ตันตินิมิตรกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....กัลยา ติงศภักดิ์
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4280233322 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORD : TRANSITION AREA/ CENTRAL THAI DIALECT/ SOUTHERN THAI DIALECT/ SOCIAL FACTORS

AURAIORN TANTINIMITRUKUL : VARIATION OF THE TRANSITION AREA BETWEEN CENTRAL THAI AND SOUTHERN THAI DIALECTS BASED ON CERTAIN SOCIAL FACTORS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. DR. M.R. KALAYA TINGSABADH, 258 pp. ISBN 974-03-0884-8

Previous studies show that the transition area between Central Thai and Southern Thai tends to move further south, and age is the social factor that clearly influences this phenomenon. This study investigates variation of the transition area between the two dialects based on age and two additional social factors – education and attitude. It is hypothesized that the transition area will be more northerly if the speaker is older, more educated, and has a positive attitude to speaking in the Southern dialect.

Twenty locations at about 10 kilometres interval are selected. The first and northernmost location is at Amphoe Thap Sakae, Prachuap Khiri Khan province and the last and southernmost is at Amphoe Lamae, Chumpon province. At each location the researcher interviewed thirty informants, ten from each of the three age groups - 10-20, 30-40, and 50-60 years old. The questionnaire contains twenty semantic units as well as five questions concerning attitude to Southern Thai. The informants are then grouped according to their education (0-6 years, and 7 years and over), and attitude (positive and negative attitude to Southern Thai). Two types of analysis are used: the percentage of Southern Thai and Central Thai usage at each location, and multiple regression analysis.

The percentage of Southern Thai and Central Thai usage at each location shows that when only language use is considered the transition area extends over three locations in Amphoe Tha Sae and Amphoe Muang, Chumpon province. Variation of the transition area occurs when either age or attitude is included. The transition area in the 50-60 years old group is above that of the 30-40 years old group. The latter is located above that of the 10-20 years old. The transition area of the group with positive attitude to Southern Thai is above that of the group with negative attitude. However, the transition areas of the two groups with different education background are located at the same place. The transition areas of the different groups are located close to the two Amphoes mentioned above except that of the 10-20 years old, which lies much further south in Amphoe Sawee, Chumpon province.

When multiple regression analysis is used, the transition area for just language use is located at a single place in Amphoe Muang. Age and attitude influence dialect usage whereas education does not. The analysis yields the location of all of the transition areas based on different age groups and attitude. The transition areas of the three age groups with positive attitude are located above those of the three age groups with negative attitude. It is always the case that the transition areas of the older groups are located over those of the younger groups.

Both types of analysis show that the hypotheses concerning age and attitude are confirmed whereas the one concerning education is negated.

Department	Art	Student's signature.....	<i>Auraporn Tantinimitrukul</i>
Field of study	Linguistics	Advisor's signature.....	<i>M.R. Kalaya Tingsabadh</i>
Academic year	2001	Co-advisor's signature.....	

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แสดงข้อคิดเห็น ช่วยตรวจทานและแก้ไขงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพื่อให้งานวิจัยนี้ออกมาอย่างสมบูรณ์ที่สุดโดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอด ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง อบอุ่นและมีกำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพื่อความสำเร็จที่หวังไว้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณีย์ กุลละวณิชย์ และรองศาสตราจารย์ ดร. อมราประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ทั้งยังช่วยตรวจแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จาริต ดิงศภัทย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง ศาสตราจารย์ ดร. เกื้อ วงศ์บุญสิน ที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านสถิติ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในงานที่ทำมากขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจากหลายๆ ท่าน อาทิเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาพัฒนาชุมชน ตลอดจนผู้บอกภาษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยน้ำใจไมตรีอันดี รวมทั้งเพื่อน-พี่น้องชาวเกษตรศาสตร์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปเก็บข้อมูลยังจุดเก็บข้อมูลต่างๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือมาด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ที่ให้ความรู้ ความเมตตาสอนสั่งทั้งในด้านวิชาการและการทำงานเพื่อให้บัณฑิตเป็นคนที่มีความรู้และมีคุณธรรมอดทนมากขึ้น นอกจากนี้ ขอขอบคุณสำหรับน้ำใจ มิตรภาพอันดี และกำลังใจของเพื่อนร่วมรุ่นภาษาศาสตร์ทุกคน ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่น และมีกำลังใจ เป็นพลังให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

และที่สำคัญที่สุดคือครอบครัว บิดา-มารดา ของผู้วิจัยเองที่ให้ความรัก ความเข้าใจ ให้โอกาสและการสนับสนุนในทุกๆ ด้านรวมทั้งการศึกษา เป็นกำลังใจและเข้าใจในทุกสิ่งๆ ที่ผู้วิจัยทำตลอดมา จนถึงการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

อุไรภรณ์ ตันตินิมิตรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ต
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
งานวิจัยที่เกี่ยวกับเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้	7
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการแปรของภาษาถิ่นตามตัวแปรทางสังคม	22
รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	26
รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดชุมพร	34
2 วิธีดำเนินการวิจัย	
การคัดเลือกหน่วยอรรถ	35
การสร้างแบบสอบถาม	37
การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล	38
การคัดเลือกผู้บอกภาษา	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การเสนอผลและอภิปรายผล	61

บทที่	หน้า
3 การแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรทางสังคม	
เขตปรับเปลี่ยนภาษาโดยไม่แยกตามตัวแปรทางสังคม	62
เขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรอายุ	
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 10-20 ปี.....	68
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 30-40 ปี.....	73
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 50-60 ปี.....	78
เขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรการศึกษา	
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือจบการศึกษาชั้น ป. 6	85
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มการศึกษาสูงกว่าชั้น ป. 6	90
เขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรทัศนคติ	
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มทัศนคติบวกต่อภาษาไทยถิ่นใต้.....	97
เขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มทัศนคติลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้.....	102
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ	
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ.....	109
การหาเขตปรับเปลี่ยนภาษา.....	112
4. สรุปผลการวิจัย	
ประเภทของหน่วยอรรถ	116
เขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้	
โดยใช้อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้.....	116
เขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้	
โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	119
อภิปรายผล	121
ข้อเสนอแนะ.....	127
รายการอ้างอิง.....	128

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัย.....	131
แบบสอบถาม.....	132
บัตรรายการคำ และคำอธิบาย.....	134
ภาคผนวก ข คำตอบของผู้บอกภาษา.....	139
ภาคผนวก ค รายละเอียดของผู้บอกภาษา.....	160
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราการใช้คำศัพท์ ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้.....	201
ภาคผนวก จ ขั้นตอนการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS.....	219
ภาคผนวก ฉ รายละเอียดงานวิจัยเกี่ยวกับเขตปรับเปลี่ยนภาษา.....	226
ภาคผนวก ช การเปรียบเทียบอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง.....	236
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	243

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หน่วยอรรถและศัพท์ประจำถิ่นที่ใช้ในงานวิจัยของชลิดา (2533)	10
2	เนื้อที่ของแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	28
3	การปกครองของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	28
4	เนื้อที่ของแต่ละอำเภอในจังหวัดชุมพร	32
5	การปกครองของจังหวัดชุมพร	32
6	จำนวนผู้บอกภาษาตามตัวแปรทางสังคม ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล	47
7	คำศัพท์ที่ใช้ ในแต่ละหน่วยอรรถ	51
8	ตัวอย่างตารางแสดงอัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ	54
9	ตัวอย่างตารางค่าสัมประสิทธิ์แสดงผลที่ได้จากโปรแกรม SPSS	57
10	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล	63
11	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 10-20 ปี	69
12	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 30-40 ปี	74
13	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 50-60 ปี	79
14	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษา กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือจบชั้น ป. 6	86
15	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษา กลุ่มการศึกษาสูงกว่าชั้น ป. 6	91
16	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มทัศนคติบวก	98
17	อัตราการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มทัศนคติลบ	103
18	ค่าสถิติของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์	110
19	ค่าความสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปรอิสระ	110
20	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	111
21	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	112
22	ค่าตัวแปรทางสังคม และเขตปรับเปลี่ยนภาษาที่ได้	113
23	เขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้บอกภาษา 6 กลุ่ม	114
24	การเปรียบเทียบอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง และอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาที่เคยให้สัมภาษณ์	124

ตารางที่	หน้า
81	รายละเอียดของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลที่ 17 197
82	รายละเอียดของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลที่ 18 198
83	รายละเอียดของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลที่ 19 199
84	รายละเอียดของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลที่ 20 200
85	รหัสและความหมายของข้อมูล 202
86	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ในแต่ละจุดเก็บข้อมูล 203
87	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 10 – 20 ปี 204
88	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 30 – 40 ปี 205
89	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 50 – 60 ปี 206
90	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษา กลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 207
91	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษา กลุ่มการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 208
92	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มทัศนคติบวก 209
93	ปริมาณการใช้ภาษาประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษากลุ่มทัศนคติลบ 210
94	การกำหนดค่าต่างๆ ในโปรแกรม SPSS 221
95	ตัวอย่างสมมติการกรอกข้อมูลลงโปรแกรม SPSS 222
96	อัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ของผู้บอกภาษาทั้ง 19 จุดเก็บข้อมูล 231
97	อัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ โดยไม่แยกกลุ่มอายุ 232
98	อัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ของกลุ่มอายุ 10-20 ปี 233
99	อัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ของกลุ่มอายุ 35-45 ปี 234
100	อัตราการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ของกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป 235
101	อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางของ 3 กลุ่มอายุ 237
102	อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางของตัวแปรการศึกษา 239
103	อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางของตัวแปรทัศนคติ 241

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่แสดงแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์.....	2
2	แผนที่แสดงการแปรของเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ ตามอายุของผู้พูด : การศึกษาศัพท์	3
3	แผนที่แสดงเขตภาษาไทยถิ่น และบริเวณรอยต่อของภาษา	4
4	แผนที่แสดงการตีกริดเพื่อการคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล.....	13
5	แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้.....	18
6	แผนที่แสดงเขตภาษาไทยถิ่นกลาง เขตภาษาไทยถิ่นใต้ และบริเวณรอยต่อกลาง-ใต้.....	21
7	แผนที่แสดงจุดเก็บข้อมูลทั้งหมดในงานวิจัยนี้.....	41
8	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของแต่ละจุดเก็บข้อมูล.....	64
9	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาโดยไม่แยกตามตัวแปรทางสังคม.....	67
10	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มอายุ 10-20 ปี.....	70
11	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 10-20 ปี.....	72
12	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มอายุ 30-40 ปี.....	75
13	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 30-40 ปี.....	77
14	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มอายุ 50-60 ปี.....	80
15	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 50-60 ปี.....	82
16	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้บอภาษาแต่ละกลุ่มอายุ.....	84
17	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือจบชั้น ป. 6.....	87
18	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าหรือจบชั้น ป. 6.....	89

ภาพที่	หน้า
19	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มการศึกษาสูงกว่าชั้น ป. 6 92
20	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มการศึกษาสูงกว่าชั้น ป. 6..... 94
21	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้บอกภาษา 2 กลุ่มการศึกษา..... 96
22	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มทัศนคติบวกต่อภาษาไทยถิ่นใต้..... 99
23	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มทัศนคติบวกต่อภาษาไทยถิ่นใต้ 101
24	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางและ อัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ ของกลุ่มทัศนคติลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้..... 104
25	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มทัศนคติลบต่อภาษาไทยถิ่นใต้ 106
26	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้บอกภาษา 2 กลุ่มทัศนคติ 108
27	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาของผู้บอกภาษา 6 กลุ่ม 115
28	แผนที่แสดงเขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรทางสังคมทุกตัว..... 118
29	แผนที่แสดงการเปรียบเทียบเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่าง เขตปรับเปลี่ยนภาษาในปี 2535 กับเขตปรับเปลี่ยนภาษาในงานวิจัยนี้ (2544) 122
30	แผนที่แสดงการเปรียบเทียบเขตปรับเปลี่ยนภาษาตามตัวแปรอายุระหว่าง เขตปรับเปลี่ยนภาษาในปี 2526 เขตปรับเปลี่ยนภาษาในปี 2535 และเขตปรับเปลี่ยนภาษาในงานวิจัยนี้ (2544)..... 123
31	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับการศึกษา 222
32	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับทัศนคติ 223
33	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับจุดเก็บข้อมูล 223
34	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการศึกษากับจุดเก็บข้อมูล 224
35	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติกับจุดเก็บข้อมูล 224
36	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติกับการศึกษา 225
37	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางเปรียบเทียบ 3 กลุ่มอายุ 238
38	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางเปรียบเทียบ 2 กลุ่มการศึกษา 240
39	กราฟแสดงอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางเปรียบเทียบ 2 กลุ่มทัศนคติ 242